

Hulp vanuit de hemel – Daniël 12

Psalm 68 : 9, 14

Psalm 72 : 4

Psalm 17 : 3, 4, 8

Psalm 102 : 7, 10, 12

Psalm 103 : 10, 11

‘In die tijd zal Michaël opstaan, de grote vorst, hij die uw volksgenoten bijstaat. Het zal een benauwde tijd zijn, zoals er niet geweest is sinds een volk is geweest tot op die tijd. In die tijd zal uw volk ontkomen: ieder die gevonden wordt, opgeschreven in het boek’. Daniël 12:1

Gemeente,

Afgelopen zomer waren we op de vliegbasis in Soesterberg met een excursie van school. Ik was meegegaan als een van de begeleidende ouders. Daar zijn nog steeds de shelters te zien, waar tot in de jaren '90 de straaljagers 24 uur per dag gevechtsklaar stonden. Klaar om in actie te komen. Deze shelters zijn eigenlijk aan Israël te danken, zo vertelde de gids. In de zesdaagse oorlog in 1967 wist het Israëlische leger de complete luchtmacht van Egypte uit te schakelen. Daarmee was de strijd ook direct beslist. Tot dat moment stonden de vliegtuigen buiten in de open lucht. Toen werden overal die reusachtige shelters neergezet, van beton en staal. Ze zijn nog steeds te zien op Soesterberg. Alleen al de deur van zo'n hangar weegt 30.000 kilo. Het is natuurlijk een beeld, maar toch, het gaat ten diepste om dezelfde strijd als in het boek Daniël. De engelen staan klaar om in actie te komen. De laatste hoofdstukken van het boek vormen eigenlijk één geheel, vanaf het slot van hoofdstuk 9 t/m 12. Daarin gaat het over de toekomst. We lezen over koningen die komen en gaan. We lezen in het slot van hoofdstuk 11 over koning Antiochus Epifanes van het Grieks-Syrische rijk. Maar ook over zijn ondergang. Hij was een vijand van de God van Israël en een vijand van Zijn volk. Hij wordt de verachtelijke koning genoemd. Hij staat symbool voor de antichrist. Het slot van hoofdstuk 11 vertelt over zijn einde. ‘En hij zal zijn tenten van zijn paleis tussen de zeeën opzetten, bij de berg van het heilig sieraad (dat is de berg Sion). Dan zal hij tot zijn einde komen en geen helper hebben’.

Na dat dramatische einde lezen we in hoofdstuk 12: ‘In die tijd zal Michaël opstaan, de grote vorst, hij die uw volksgenoten bijstaat’. Er is een grote strijd gaande. Een geestelijke strijd. We horen hoe deze aartsengel te hulp komt. Het is de mobilisatie van hemelse strijdkrachten. De engelen staan voortdurend klaar om in actie te komen, net als die straaljagers in de hangar startklaar staan. Het gaat over strijd. Over de strijd om Gods volk, om Gods naam en om Zijn zaak. Daarom komt Michaël te hulp. De aartsengel. Hij is de grote vorst. De opperbevelhebber. Er zijn twee aartsengelen, namelijk Gabriël en Michaël. We staan ook in het slot van hoofdstuk 9. Over Gabriël die rond de tijd van het avondoffer snel kwam aangevlogen met een boodschap uit de hemel. Het was de verhoring op het gebed van Daniël. Deze aartsengelen zijn door God vanuit de hemel worden gestuurd met een missie. We komen hen in zowel het Oude als het Nieuwe Testament tegen. Straks bij de wederkomst van Christus zal de stem van archangel klinken. In Openbaring 12 lezen we over oorlog in de hemel, waar Michaël en zijn engelen oorlog voeren tegen de draak en zijn engelen. De vrouw, beeld van de kerk, baarde een mannelijk Kind. En haar Kind werd weggerukt voor God en Zijn troon. De vrouw vluchtte naar de woestijn waar zij een plaats had, die door God voor haar gereedgemaakt was, opdat

men haar daar zou voeden twaalfhonderdzestig dagen. In de eindstrijd speelt Michaël een belangrijke rol. Hij komt de kerk van God te hulp. Het slot van het boek Daniël is vol troost. Het ziet uit naar de komst van Christus, het ziet ook uit naar Zijn wederkomst.

‘In die tijd zal Michaël opstaan’. De tijd waarin Antiochus Epifanes de Joden onderdrukt en bestrijdt. Een donkere tijd. Hij dwong de Joden zelfs om te offeren aan de afgod Baäl Hasjamaïm, de Syrische variant van de Griekse oppergod Zeus. De hogepriester Onias werd vermoord, zo staat in het vorige hoofdstuk. Anderen werden in de gevangenis gezet. Koning Antiochus probeerde de invloed van het donkere heidendom door te voeren. Maar God weet ervan. Daarom zal Michaël opstaan om de kerk te gaan verlossen. Deze aartsengel mobiliseert de hemelse heirlegers. De engelen vormen een legermacht. Zo staat dat ook in Lukas 2 als de Heere Jezus geboren is. Een menigte van hemelse heirlegers die Zijn komst aankondigen en zingen van Gods vrede. De engelen dienen God voor Zijn troon. Ze zingen Hem toe: ‘Heilig, heilig, heilig is de HEERE van de legermachten’. Altijd klaar staan ze klaar om de kerk op aarde bij te staan. ‘In die tijd zal Michaël opstaan’. Hij komt precies op tijd. Het is aardedonker in de wereld, in politiek opzicht, in geestelijk opzicht. Het donkere heidendom lijkt oppermachtig te zijn. Daarom komt de hemel nu in actie. De engelen staan daar klaar voor.

Maar dan weet de HEERE toch ook in wat voor tijd wij leven? Een geseclariseerde tijd. Een verwarrende tijd. Een tijd waarin andere godsdiensten opkomen. Waarin mensen allerlei vormen van religie omarmen. Het is nodig om dat te onderkennen. Om vanuit het Woord van God te weten wat Zijn wil is. Het Woord zegt ons dat er hulp aan komt. In de tijd van het Oude Verbond. In iedere tijd. Een Psalm zingt daarvan: ‘Gij zult opstaan ons beschermen, over Sion U ontfermen’. Verwachten wij het daarvan? Daniël krijgt te horen dat Michaël opstaat. De Kanttekeningen schrijven: om de kerk te verlossen eerst van de vervolgingen van Antiochus, maar ook van de vervolgingen van de antichrist. Er komt hulp aan, Daniël. Houd moed. ‘Die uw volksgenoten bijstaat’, zo lezen we vervolgens. Daniël verblijft in Babel, al meer dan zeventig jaar. Een eerste delegatie van Joden is teruggekeerd naar het beloofde land. Hij blijft achter om de Joodse belangen te dienen. Hij is de vertrouweling van koning Darius en heeft veel invloed. Maar er zijn ook tegenkrachten. Er is grote strijd gaande. Lees je het boek Daniël, dan is het eigenlijk precies het Midden-Oosten van vandaag. De koningen van Egypte, Syrië en Perzië liggen steeds met elkaar overhoop. Hoe liggen de machtsverhoudingen, wie krijgt het meeste voor elkaar? Wie heeft het beste leger en de meeste wapens? Jawel, maar nu vergeten we iets. We vergeten dat er nog een ander leger klaarstaat. In dit geval Michaël die uw volksgenoten bijstaat. De Joden die zijn teruggekeerd naar het beloofde land. Om Jeruzalem en de tempel te gaan herbouwen. De Joden die worden vervolgd en verdrukt. Het werk van God, Zijn bouwplan wordt ten uitvoer gebracht.

Bijstaan, zo lezen we. Hij staat vóór de kinderen van uw volk, kun je ook vertalen. We kennen uit het Oude Testament de geschiedenis van de belegering van de stad Dothan. In 2 Koningen 6 voert de koning van Syrië oorlog tegen Israël. Dan wordt de profeet Elisa erbij geroepen. Hij kijkt met zijn knecht over de belegerde stad Dothan. Dan zegt de profeet Elisa: ‘Wees niet bevreesd, want die bij ons zijn, die méér dan die bij hen zijn’. Hij bidt tot de HEERE en de HEERE opent de ogen van de knecht. Hij zag dat de berg vol was van paarden en strijdagens rondom Elisa. Zo zien we hoe God Zijn volk bijstaat. Dat krijgt Daniël te horen in het verre Babel. Daniël hoort over bijstand. Dat is Gods hulp. Lees de Psalmen en gaat voortdurend over die hulp, over die bijstand. ‘Wil mij Uw bijstand niet onttrekken, Uw zorg bewaak mij van omhoog’.

Weten wij ook van die hulp? Daar zijn wij mensen toch op aangewezen? Hulp als je het moeilijk hebt. Hulp als je vragen ervaart. Hulp als er zorgen zijn over je gezondheid. Of zorgen in je familie, problemen in je relatie of noem het maar op. Er zijn vele hulpverleners, hulpinstanties. Daar mag je ook dankbaar voor zijn. Maar de allerbeste hulp komt van boven: 'Welzalig is hij die de God van Jakob tot zijn hulp heeft, die zijn verwachting stelt op de HEERE zijn God'. Daniël krijgt hier de belofte van bijstand. Het is een grote strijd, maar ze staan er niet alleen voor. Het volk mag terugkeren naar het beloofde land. Terug naar de stad van het heilig sieraad. Nu wil dat niet zeggen dat het vanzelf wel even goed komt. Het is niet een goedkoop verhaal, een succesverhaal. De Bijbel is een eerlijk boek. Er staat dat het een benauwde tijd zal zijn. Echt weten wat een benauwde tijd is, eigenlijk denk ik wij als jongere generatie dat niet weten. Of je moet in Syrië zijn opgegroeid of in Irak. Dan weet je wat het is, een benauwde tijd. De ouderen denken aan de oorlogsjaren. Dat was een benauwde tijd. Hier gaat over de aanvallen van koning Antiochus op het volk van Gods verbond. Deze Antiochus staat symbool voor de antichrist, voor de mens die zichzelf verheft tegen God en tegen Christus. Wat op dat moment gebeurde is ongekend. Het is niet eerder in de geschiedenis van het volk zo geweest. Zo staat het in onze tekst. 'Zoals er niet geweest is sinds er een volk is geweest'.

Maar toch is dat niet het enige, niet het laatste, niet het beslissende woord. Er is een grens gesteld. De donkere wolken worden verdreven. Het licht van de zon breekt door. 'Tot op die tijd'. God stelt een grens. God verdrijft tirannen. 'In die tijd zal uw volk ontkomen'. De Statenvertaling is eigenlijk nog duidelijker: 'In die tijd zal uw volk verlost worden'. Het is begin van de verlossing. Het licht gaat doorbreken. Verlossing, dat is de zaligheid, dat is het heil van God. Het zal komen en vervuld worden, door de Heere Christus. Steeds in het boek Daniël zien wij daarvan de signalen. Steeds zien we het licht aan de horizon. We zien lichtstralen midden in de donkere nacht. Dat is toch hoopvol? 'In die tijd zal uw volk ontkomen, verlost worden'. Ook wij hebben verlossing nodig. Voor mensen die iedere zondag in de kerk zijn of die af en toe komen. De grootste vergissing die je kunt maken, is denken dat je geen verlossing nodig hebt. Jezus is onze Verlosser. Gekomen om Zijn volk te verlossen. Van Hem hebben gehoord wij in de achterliggende weken, die door Zijn liefderijk bestel verlossing heeft teweeg gebracht. Verlossing, dat is een woord met diepte. Omdat wij mensen zo diep gevallen zijn. 'Uit de diepte roep ik tot U, o HEERE'.

De Verlosser kwam uit de hoogste hemel en daalde af in de diepste diepte. Om het licht van de genade van God te brengen. Om in de diepte Zijn reddingswerk te doen. De komst van Christus heeft Daniël gezien. Daarover lezen we in dit hoofdstuk. Hij is de Man gekleed in linnen, Die Zich boven het water de rivier bevond. Hij hief Zijn rechter- en Zijn linkerhand op naar de hemel en zwoer bij Hem Die eeuwig leeft. De Kanttekeningen van de Statenvertaling verwijzen terug naar het zevende hoofdstuk. Daar is Hij ook verschenen. Iemand als een Mensenzoon. Hij kwam met de wolken van de hemel. Toen naderde deze Mensenzoon voor God Die eeuwig leeft en aan Hem werden gegeven heerschappij, eer en koningschap. Nu verschijnt Hij opnieuw, gekleed in linnen. Linnen, dat is de kleding van een priester. Hij is de grote Hogepriester, Die vanuit de hemel komt. Het wit van het linnen staat in contrast met alle duisternis van de wereld. De Zoon des mensen is gekomen om zondaren met God te verzoenen. Gekomen in de kribbe van Bethlehem. God met ons, dat zegt de naam Immanuel. Het is nog eeuwen voor Zijn komst, maar Daniël heeft Hem gezien. Daarom is het boek Daniël ook zo'n troostvol boek. De Man in het linnen zweert bij Hem Die eeuwig leeft.

Juist daarom kan de Man in linnen gekleed - Christus - ook antwoord geven op de vraag naar het einde. De tijd is door God vastgesteld. We laten de tijdsaanduidingen nu verder rusten. Voor de meeste Bijbeluitleggers blijven die aanduidingen trouwens ook een raadsel. Verlossing, daar gaat het om. Voor het volk Israël in de dagen van Daniël betekent het ontkomen. Ontsnappen aan de greep van de vijand. Tot op die tijd. In die tijd. Vier keer horen we het woord tijd in dit vers. Het een benauwde tijd. Maar er zal verlossing komen. We horen ook voor wie deze verlossing is. 'Ieder die gevonden wordt, opgeschreven in het boek'. We zien in dit hoofdstuk dat zich een scheiding gaat voltrekken. Lees maar in het tweede vers: 'En velen van hen die slapen in het stof van de aarde, zullen ontwaken, sommigen tot eeuwig leven, anderen tot smaad, tot eeuwig afgrijzen'. Daarmee horen we over het eindgericht. Over de dag van de wederkomst. Zo ver is het uitzicht in dit laatste hoofdstuk van het boek Daniël. Hij wordt door de Heilige Geest opgetild en kijkt over alle eeuwen heen. Hij ziet in vers 3 hoe de verstandigen zullen blinken, als de glans van het hemelgewelf, en zij die er velen rechtvaardigen als de sterren voor eeuwig en altijd'. Het is alsof Daniël naar een donkere sterrenhemel kijkt. Zo'n sterrenhemel in het middenoosten, een lichtende gloed in de nacht, ontelbaar veel sterren. Veel intenser dan bij ons. Die sterren, dat zijn de rechtvaardigen. In het vorige hoofdstuk staat dat de verstandigen onder het volk velen zullen onderwijzen. Mensen die trouw bleven aan God en Zijn Woord. Mensen die onder vuur werden genomen. De rechtvaardigen zullen zijn als sterren aan de hemel. Ze ontvangen het eeuwige leven.

Tegen Daniël zegt de HEERE: 'Maar u, gaan heen tot het einde, want u zult rusten, en u zult opstaan in uw bestemming, aan het einde van de dagen'. Daniël mag gaan rusten, dat is sterven, en opstaan. En dan voor altijd thuisgekomen. Vanuit het verre Babel naar het hemels Jeruzalem. Het is één van de plaatsen in het Oude Testament waar het duidelijkst geschreven wordt over het toekomstige leven. Het laat ook zien dat ons leven op deze aarde een doel heeft. Het is ook een oproep vandaag om trouw te blijven aan Gods Woord. Is het niet altijd een bepaald gevaar om het Woord te relativiseren? We kunnen denken het beter te weten. We hebben van alles gelezen. We hebben de beste papieren. Maar dat is niet wat Daniël bedoelt met verstandigen. Verstandigen zijn mensen die God kennen. Mensen die van Zijn licht leven en door Zijn licht stralen. Wij hoeven geen verdrukking door te maken, waar het boek Daniël over schrijft. De vraag die we elkaar wel mogen stellen is of wij iets van zo'n ster hebben? Of ons leven het licht van God doorgeeft. Het gaat hier om het licht van God. De verstandigen weten van Zijn genade, van Zijn Woord, van Zijn liefde. Ze weten zich gerechtvaardigd door genade van Christus. Hebben wij iets van zo'n ster? Sterren in de wereld zijn mensen die zelf in het middelpunt van de belangstelling staan. In de kranten, de bladen, de rubrieken. In de talkshows. Ze trekken alle aandacht naar zichzelf toe. Wat doen de rechtvaardigen? Ze blinken als de glans van het hemelgewelf. Ze blinken alleen maar. Meer niet? Nee, meer niet. Een ster die straalt door de glans van God. Voor eeuwig en altijd.

Dan gaan we terug naar het eerste vers. Heel duidelijk geeft dit gedeelte aan dat er een scheiding zal komen. Een scheiding voor altijd. Tussen mensen die God kennen en die Hem niet kennen. Het is een indringend woord. Voor wie is nu deze hoopvolle toekomst? 'Voor ieder die gevonden wordt, opgeschreven in het boek'. De beslissende vraag is of wij God kennen. Het is beeld uit het leven van die tijd. De burgers van een stad stonden ingeschreven in de gemeentelijke administratie. Zij ontvingen het burgerrecht, omdat hun naam was opgetekend in het boek van de burgerlijke overheid. Zo lezen we vaker in de Bijbel over Gods boek. Daarin staan de namen van al Zijn kinderen. Het staat in Psalm 87 over de kerk uit Jood

en heiden: 'De HEERE telt hen erbij, wanneer Hij de volken opschrijft, en zegt: Deze is daar geboren'. Het boek des levens. Voor ieder die gevonden wordt. Willen wij zo worden gevonden? Maar, zegt iemand, dat moet je dan toch maar weten, of je dat boek staat? Daar kun je een hele discussie over gaan voeren. In Jesaja 65 staat: 'Ik ben gezocht door hen die naar Mij niet vroegen, Ik ben gevonden door hen die Mij niet zochten'. Mensen dus die helemaal geen interesse hadden voor God en voor het geloof, maar die toch gevonden zijn. Laat je vandaag vinden. De opzoekende liefde van God is er. Opdat onze naam verbonden wordt, voor altijd, met de naam van onze Verlosser. Het Evangelie verkondigt ons Zijn komst.

Daniël heeft gezien dat God betrokken is op zijn tijd, op de benauwde tijd, op iedere tijd. Zeg nooit dat een bepaalde tijd te donker is. God gaat door met het verzamelen van Zijn kerk. De rechtvaardigen zullen blinken als de glans van het hemelgewelf. De engelen staan klaar. Op dat moment. In de Kerstnacht. De hemel ging open. Het Licht der lichten is opgegaan. God schrijft geschiedenis. Daar is Hij ook vandaag mee bezig. In onze tijd. Tot op de dag dat Jezus terugkomt, gaat Hij daarmee door. Laat je verzamelen. Laat je vinden door Hem. God is getrouw, Zijn plannen falen niet.

Amen

Lage Vuursche, 15 december 2019